[239]

I. Sam. Christiani Hollmanni, Philosoph. in Reg. Georgia Augusta [Gottingens.] Prof. Pub. Ord. ad Cromwellum Mortimerum, M. D. R. S. Secret. Epistola de subitanea Congelatione, de Igne electrico, de Micrometro Microscopio applicando.

Read at a Meeting of the Royal Society, Jan. 10. quo abhine tempore ad te perferipli, vir clarislime, observationes, tibi, illustrissimæque Societati Regiæ, non displicuisse intelligerem; alia nonnuila, in quæ ab illo tempore incidi, hac, quæ mihi jam offertur, occasione ejusdem illustris Societati Regiæ judicio permittere constitui.

Legi N°. 418. Transactionum, p. 79. seq. a cl. Triewaldo relatum phanomenon, quod adeo mirabile, quum primum legerem, visum fuit, ut, nisi aliunde jam constitisset, congelationes omnes fere in puncto temporis fieri, fidem fere omnem videri potuisset superare. Non absimile vero circa finem anni 1742. mihi contigit, quod, casu fortuito primum enatum, postea, & eadem adhue hyeme, & proxime elapsa hujus anni, ad certam & constantem experimenti legem revocare studui. Hærebant quippe circa finem dicti anni 1742. quum die 24 Decemb. [st. n.] ingens apud nos frigus repente esset exortum, in duobus vitris conicis diaboli, quos vocant Cartesiani, figuræ & coloris varii, quibus proximis ante diebus ad experimenta quædam usus eram; alteri quidem aqua specifice leviores, alteri vero ab indita Hh quadam

[240]

quadam illorum cavitatibus aquæ quantitate majori graviores eum in finem redditi, quo antliæ pneumaticæ sub campana impositi aëreque ex hac subducto, ascendere sua quasi sponte in aqua circumjacente pos-Utrumque, in cujus aqua hærebant, vitrum in conclavi quodam frigido, apertum, & phiala quadam vitrea solum obtectum erat repositum; ex quo, quum mane d. 24 Dec. eadem forte conspicerem, in ca idum statim hypocaustum illa transfero, atque cista ligneæ ex nuce juglandæ jabrefactæ impono, aqua fluidissima & pellucidissima adhuc plena. Quoniam paulo vero post in mentem mihi venicbat, recordari, quod vitra, & corpora ejusmodi quæcunque frigida, in calidum translata locum, insignem rosis in rivulos aqueos ex superficie plerumque defluentis co-piam soleant concipere; a damno, vel macula sal-tem, cistam meam desensurus chartam, quam vitris substernom, circumspicio, dumque alterum vitrum tollo, rore, si ita modo appellare sas est, multo perfusum jam invenio; alterum vero, in cujus fundo diaboli aqua graviores hærebant, ficcum equidem, fed totum fere glacie repletum deprehendo. Stuporem fere mihi incutiebat insolitum & inexspectatum spectaculum; de icunculis tamen meis vitreis solicitus, tubulum, qui ad manus erat, æneum ante omnia arripio, e media, si fieri posset, glacie cassem servaturus. Quum lamellas vero glaciales, mirifice fibi intertextas, tenuissimas & mollissimas esse deprehenderem, totusque pro vitri figura conus glacialis vitro circumquaque nullibi cohæreret, quin in paucula potius, quæ ipsum circumdabat, & in sundo quoque vitri ad digiti altitudinem restabat, aquâ nataret, & ad latera jam sensibiliter in aquam resolvi inciperet; eo secu-

[241]

rius lætiusque jam jucundissimo hoc spectaculo srui cœpi. Erant singulæ lamellæ glaciales, quæ totum istum truncatum conum constituebant, tenuissimæ, & vitri sere instar pellucidæ; propterque varie ad se inclinatum situm, ad totius vitri conversionem instar tabularum vitrearum miristee resplendescebant; quam spectaculi jucunditatem illæ, quæ circa diaboli Cartessani nigerrimi caput hærebant, non parum adhuc augebant.

Hac peropportuna ergo jam uti occasione volebam; atque annon, glacie iterum soluta, & vitro priori suo loco reposito, reproduci idem phænomenom posset, tentare. In ca vero, quum ci. Triewaldi experimentum primum legerem, opinione sere eram, quod vesicæ, quæ vitro ejus circumligata erat, pressione, forsan pressionis a frigore oriundæ, gradus auctus, indeque subitaneus ille congelationis essectus ortus sucrit, eademque adeo via in aqua, sufficienter jam frigesatta, etiam mihi rem successuram sperabam.

Abuterer vero tua, vir clarissime, & illustris Societatis, patientia, si omnia, eam in rem, die 24, 26, & 27 Dec. instituta, multaque cum molestia sæpius repetita, experimenta enarrare hic singula vellem.

Successit, sateor, experimentum aliquoties; sæpius tamen omnibus licet sere circumstantiis iisdem, spe omni frustratus sum. Fuit [a] integrum vitrum aliquoties, me inspiciente, glacie repletum; aliquoties [b] quasi cistæ quædam glaciales, me inspiciente & vesicam vitri comprimente, ad latera vitri exortæ sunt, quæ in crustam glacialem, integram superficiem vitri interiorem ambiente, mox abierunt; reliqua aquæ massa interiori, axemque vitri proxime circumdante, remanente sluida; aliquando [c] singulæ H h 2

lamellæ glaciales pellucidissimæ, & nivis fere referentes figuram, in media aqua limpidissima, vitrum me manu tenente & plena die iterum inspiciente, in conspectum subito prodierunt, quæ adeo tenues vero erant, ut manu paullulum tremente in aqua simul titubarent, & contremiscerent, &c. &c. Sed hæc omnia percensere infinitum foret. Ergo summa solum experimentorum, sæpe studioseque repetitorum, capita & quasi fundamenta præcipua, paucis adhue indicabo.

I. Quando aqua sufficientem frigoris gradum jam conceperat, sive in calidum transferretur locum, sive vitrum solum manu calida comprehenderetur, aqua ferme omnis in momento fere in glaciem convertebatur. Illud tamen sæpius, faciliusve, quam hoc successit.

II. Nihil referebat, sive vessea vitrum obligatum esset, sive minus; & illo quidem casu, sive illigata vessea digitis premeretur, sive minus. Neque,

III. Quicquam interesse deprehendi, sive diabolus aliquis Cartesianus, aut alia ejusmodi icuncula, aquæ inhæreat, sive minus; atque si adest, num in sundo vitri hæreat, an aquæ superficiei innatet.

IV. Icuncula tamen vitrea quadam in aqua hærente, quotiescunque congelationis initium adspicere mihi licuit, ab aliqua semper ejus parte illa incepit, indeque demum se circumquaque diffudit.

V. Experimentum tunc solum ex voto successit, quando vitrum aqua plenum ita aëri frigido suit expositum, ut tota aquæ massa æquabiliter ab eodem penetrari potuerit. Quodsi,

VI. Vero vel ante fenestram apertam, per quam ventus frigidior irrumpebat, vel in pavimento gypso, uti hic passim moris est, obtecto vitrum collocatum

[243]

esset; glacies quidem generabatur, sed qualem antea sub N° [b] p 241 recensui. Quodsi vero,

VII. Vel ante tenestram apertam, vento non spirante, in fundo ligneo, vel in pavimento gypseo, sed interposita assercula, repositum esset vitrum; fere semper experimentum successit: nisi forsan paulo tardior advenerim, atque vitrum glacie jam totum repletum sucrit. Ut.

VIII. Gradum vero frigoris, ad quem pervenisse aquam oportebat, si momentanea ejusmodi contingere congelatio in loco calido deberet, eo facilius tandem possem observare, vasculum paullo latius myrrhinum aqua replevi, & in codem cum vitro sundo reposui; diligenterque observavi, quando glacialem cuticulam contrahere codem contenta aqua incipiebat. Etsi non exacte enim congelationes illæ erant isochronæ; sæpius tamen hæc observatio ad feliciorem experimenti successum mihi profuit. Permolestum enim & tædiosum absque eo experimenti genus est. Forsan vero,

IX. Conica vitri figura, ob angustius, quo patet, orificium, latioremque basin, ad vim & frigoris, & caloris, per totam aquæ massam æquabilius disfundendam, non parum quoque confert. Saltem in vitro quocunque cylindrico, ob nimis latum orificium, disficulter experimentum successurum esse, persuasus sum; etsi ipse nondum tentavi.

Non licuit mihi postea, per tempestatis statum, eadem hyeme experimenta hæc repetere. Repetii tamen proxime elapsa anni hujus 1744. diebus 6, 7, & seq. Januarii, cum eodem successu, iisdemque, quæ modo enarravi, phænomenis.

[244]

Causam, cur aqua ad punctum congelationis sere frigesacta, unico sere momento in innumeras istiusmodi, mireque se decussantes, lamellas glaciales, unum corpus continuum efficientes, abcat, si quo continetur, vitrum subito calore circumfundatur, reddere non ausim. Aristotelici forsan suo antiperistaseos vocabulo miriste sibi suique similibus hic placerent. Sed satis habemus in philosophia vocabulorum conceptu vacuorum, quorum ego numerum augere nolim. Percensui phænomena. Judicium de re ipsa, reique, si sieri potest, modo Tuo, vir clarissime, illustrissimaque Societatis imprimis luminibus permitto.

DE ELECTRICIS experimentis, quæ celeberrimorum virorum, vestratis Dn. Gray, & Parisini Mr. Du Fay, industria mirifice, & supra fidem fere exculta sunt. nescio, an Tibi, vir cl. jam constet, quousque jam apud nos in Germania promota fint. Postquam a Mr. Du Fay nempe repertum casu erat, ex electrificato humano corpore scintillas, si ab alio non electrificato contingatur, erumpere, quæ satis acute pungant, repetita hæc experimenta in academia Lipsiensi sunt; atque loco tubi, quo Dn. Gray & Du Fay, usi erant vitrei, globus vitreus, quali cl. Hauksbee jam olim ad alia experimenta electrica usus est, adhiberi coepit; hacque occasione observatum est, tantam ignis vim corpora electrificata, imprimis animalia & metallica, fundere, quibus non spiritus vini solum modice tepefactus, quod facillime fuccedit, fed & alia corpora inflammabilia, interque ca pulvis pyrius, pix, sul-phur, & cera sigillatoria, intensius prius calesacta, incendi possint. Postrema hac experimenta aliena fide refero; priora vero ista propria mihi jam confirmavit experientia. Globo vitreo per quem axis fer-

[245]

reus transit, dum celeriter rotatur, apponitur, quam fieri potest proxime tubus ferreus, ex laminis ferreis, stanno obductis, paratus, diametri unius vel dimidii circiter digiti, longitudinis trium aut quatuor pedum, filamentis, ex serico cœruleo paratis, horizontaliter impositus; & ne globum vitreum inter rotandum tubus temere lædat, extremitati ejus cavæ fasciculos ex variis filorum lineorum generibus, nune nudos, nune auri argentique lamellis obductos, infero, quorum extremitates dum globum contingunt, præter alia jucunda phænomena, vim omnem adhuc reddunt in tubo cohærente ferreo fortiorem. hujus alteram extremitatem homo pici, ad duorum triumve circiter digitorum profunditatem cistæ cuidam ligneæ infusæ, insistens manu apprehendit; tuneque vis electrica per totum ejus corpus ita diffunditur, ut quæcunque ejus pars non corpora solum leviuscula, i. e. foliola auri lamellati, attrahat repellatque alternis vicibus; sed quæcunque etiam, sive tubi istius ferrei, sive hominis electrificati pars, si ab alio non electrificato contingatur, scintillas acute pungentes eruc-Sæpe etiam, si is, qui in pice constitutus electrificatusque est, gladio succinctus fuerit, ex vaginæ extremitate seintiliæ vel sua sponte prorumpunt. Teneat homo, in pice constitutus, pileum limbo aureo vel argenteo circumdatum sub brachio; tangat alter non electrificatus limbum istum; & satis acutum ille in brachio sentiet impetum & dolorem. Non electrificatus vero aliquis teneat spiritum vini rectificatissimum, modice tepefactum, in cochleari; & alter electrificatus, digito, clave ferreo, extremitate gladii, scilicet ad superficiem spiritus istius appropinquet, & statim apertam hic slammam concipiet. Teneat electrificatus cochleare chleare cum spiritu vini manu sua; accedat quicunque circumstantium, & digitos ad spiritum vini appropinquet, & idem statim sequetur effectus. Constituatur secundus, tertius, quartus scilicet in pice, & omnes vel manus inter se jungant, vel mediante sune, tubo ferreo, &c. inter se conjuncti copulatique sint, eodem modo in postremo ómnia, ac in primo, secundoque, succedent. Taceo alia, circa attractionem & repulsionem corporis electrificati nuper detecta phanomena. Hoc modo addo, quando globus vitreus rotatur, opus esse, ut sicca, & non nimis calida, manus cidem interea temporis apponatur, ad quam glo-Nihil enim adhuc repertum est, bus leviter teratur. quod pares hic cum humana manu effectus præster. Globus, quo ad hæc experimenta utor, vix diametri fex digitorum Rhenanorum decimalium est; & promtissime tamen experimenta omnia, savenre inprimis tempestate, eodem succedunt, miraque scintillarum, quam corpora codem electrificata evomunt, vis est. Sunt tamen qui majoris molis globis majora adhue effici posse contendunt, qualia supra jam recensui. Neque vero, ob temporis penuriam, omnia jam tentare potui, quæ & ab aliis jam tentata funt, & ipse adhuc mente concepi tentanda. Major, diutiusque perdurans, globo, quam tubo vitreo, excitata vis est.

SI EPISTOLÆ limites excedo, tuaque abutor patientia, veniam dabis, vir doctiffime. Ut unicum tamen adhuc adjiciam, quum non æque commoda semper scribendi mihi pateat occasio, non inique proculdubio seres. Vidi in v. cl. Henr. Bakeri tractatu; The Microscope made easy, &c. Londini, a. 1743. altera vice auctius edito, p. 47. quod cl. Martin micrometrum quoddam invenerit, ad microscopium quoddam comquoddam com-

positum applicandum. Utor ego ab aliquot annis jam alio quodam micrometro, quod ad microscopium, ab ingeniosissimo Scarleto vestro elaboratum, applicui, quodque in foco primi vitri ocularis ejusdem micro icopii constitui. Est vero illud ex particula subtilissima texturæ sericeæ nigræ, quæ in spatiola quadrata minima divisa est, compositum, quam annulo ligneo, vel chartaceo ita supratendo, ut in foco dicti vitri ocularis collocari commode possit. Sunt equidem, fatcor, spatiola illa quadrata, non omnia ejusdem inter se magnitudinis. Præterquam vero, quod hoc propositum ad faciliorem & commodiorem corundem dinumera tionem multum confert, (siquidem, si ejusdem omnia exacte magnitudinis inter se essent, impossibile plane foret, eadem numerare) parum quoque certis inde deducendis conclusionibus idem obstat. Quoties enim cunque 20, 30, 40, & horum spatiolorum quadratorum, secundum unam eandemque micrometri, hoc est, telæ istius subtilissimæ, lineam pergendo numeravi, undecunque etiam numerandi in eadem initium fecerim, cademque cum certo quodam, sub microscopio posito, objecto comparavi satis exacte; atque ita numerum quadratulorum objecti diametro respondere observavi, ut plerumque vix unum, aut dimidium, spatiolum istiusmodi quadratum vel abundare, vel deficere deprchenderim; quod in tam incomprehensibili objectorum subtilitate vero negligi tutissime potest.

Quum iterato ergo experimento jam invenissem, N° 5. microscopii mei *Scarletiani* minimum 27 28, vicibus objecti diametrum augeri; sumsi augmentum ejus 25 modo vicibus respondere, quo certior esse possem, quæ de sequentibus vitris, ope micrometri

Ιi

mei, invenissem augmenta non majora, sed minora, justo adhuc esse. Quum hoc ergo modo reperissem, N° 1. eiusdem Scarletiani microscopii objecta minimum 250, vicibus, rationi diametri augeri, atque animalcula feminalia humana, sub eodem visa, vix acari majoris nudo oculo visi, si absque caudula sua ista accipiantur, magnitudinem æquare; per se jam patet ultra 15,625,000, hoc est ultra quindecies millies mille animalcula seminalia humana unius acari spatio comprehendi posse. Et multo tamen exiliora his animalculis in aqua, piperi rotundo vel fœno etiam vulgari, affusa, præter illa sæpe observavi, quæ post aliquot dies in eadem in conspectum plerumque veniunt. Ljusdem etiam micrometri ope in duplicem modum incidi, animalculorum seminalium quantitatem in lacte pitcis, multo, quam a Leeuwenhoekeo quidem factum est, accuratius determinandi; de quo alia forfan occasione pluribus. Illud unicum modo, ne nimium tua, vir clarissime, humanitate abutar, in præsenti addo, unam lineam decimalem pedis Rhenani cubicam, in lacte carpionis, ultra 244, 140,625 animalcula seminalia continere; totum vero lac carpionis, nondum duas libras Norimbergicas pendentis, quod 1084 granorum erat, 2080 lineas decimales cubicas, eiusdem pedis Rhenani, circiter constituisse, uti experimento hydrostatico reperi. Integrum ergo lac illud ultra 507,812,500,000 animalcula seminalia continebat. Quodsi dimidium vero lactis istius animalculis folum constare supponamus, dimidium ejus vero fluidum quoddam, in quo ista degant, esse, quod justo tamen majus suppositum esse illi omnes facile largientur, qui, quam nihil fere fluidi interlabentis in piscis hujus, aqua nondum diluto, semine obser-

[249]

vari possit, attenderunt; animalculorum tamen vivorum in carpionis, qui nondum duas libras Norimb. complet semine numerus 253,906,250,000 adhuc erit major: quod certe omnem nostram imaginandi vim, minime tamen infiniti Conditoris potentiam, superat.

Sed satis diu jam, vir doctissime, te moratus sum. Nihil ergo adjicio, quam, ut impense te rogem, ne, qua usus sum, prolixitatem inique feras, mihi vero

porro favcas. Ita Vale.

Dabam Gottingæ, in Academia Georgia Augusta; Die 15. Octob. A. 1744.

P. S. Ad tantam profunditatem barometrum, que utor, ordinarium, dum hæc scribo, delapsum est, ut unica modo ex scala ipsius ordinaria linea ipsi restet. Sed Auster etiam vehementissimus spirat. Hora vero noctis duodecima etiam infra hanc ultimam scalæ suæ lineam Mercurius subsedit.

The first Notice given to the Royal Society of this extraordinary Child, was a Letter communicated by Mr. Philip Miller, F. R. S. to the President, inclosing one he had received from the Rev. Mr. Almond, Minister of the Parish; which was read at a Meeting of the Society on Nov. 8. last: At which time was likewise read a Letter from one Mr.

I 2 Baily

II. Some Account of the Gigantic Boy at Willingham near Cambridge.